

21 בנובמבר 2019
סימוכין: 1207674

לכבוד:
מר משה ימיני,
ראש תחום יצור סחר ויבוא, אגף הרכב,
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים,
תל אביב

הנדון: מכתבך בנושא: "חובת סימון מוצרי תעבורה לכלי רכב – רענון" *

* סימוכין: מכתבך מיום 17 בנובמבר

מר ימיני שלום רב,

להלן תגובתנו למכתבך מיום 17 בנובמבר (המכתב עצמו מתוארך ל 13 בנובמבר) ולמסמכים נוספים שהועברו מתחום סחר יצור, סחר ויבוא באשר לפיקוח על מוצרי תעבורה שאינם נדרשים בתקינה, מה דרישות הסימון לגביהם ומה דינם במידה ונמצאו ליקויי סימון ע"י גורמי האכיפה הממשלתיים.

עמדתנו היא כי אין להחיל את חובות הפיקוח והסימון טרום יבוא על מוצרים אשר אינם מוגדרים כמוצרי תעבורה ע"פ ההגדרה הקיימת בסעיף 108 בחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016, **אינם** נדרשים בתקינה בינ"ל וישראלית אינם נכללים ברשימת המוצרים שקבע השר בסעיף 108 בחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016, אינם נכללים בקבוצת מוצרי התעבורה המוגדרים בתוספת השלישית אשר ב"צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם) התשע"ח 2018" ואין בהם היבטים בטיחותיים או סביבתיים.

עמדתנו היא כי קיימת רשימה אחת אותה קבע השר של מוצרי תעבורה **שעליהם יחולו ההוראות לעניין יבוא, וזו הרשימה הקובעת לצרכי הפיקוח**; רשימה זו מופיעה בתוספת השלישית אשר ב"צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם) התשע"ח 2018".

על מוצרים שאינם מוגדרים כ"מוצרי תעבורה" ואינם נדרשים בתקינה, לעמוד בדרישות הכלליות לסימון מוצרי יבוא התקפות לכלל מוצרי היבוא ללא הטלת דרישות ייחודיות לעולם הרכב.

כמו כן, היות ואין בהם היבטים בטיחותיים או סביבתיים, והיות ולא ידוע על כל סכנה לציבור בשל ליקויי סימון – הרי שגם במידה ויימצאו בבדיקות מדגמיות ע"י המכס ליקויי סימון כלשהם, בכל סוגי הסימון – אין מקום לפסילת הסחורה ואין מקום להנחיה להשמדת הטובין. האופציה להחזרת הטובין לשולח למעשה אינה קיימת ולפיכך משמעות ההוראה – השמדת הסחורה. עמדתנו היא כי יש לאפשר ליבואן לבצע את תיקון הליקויים טרום ניפוק או במהלך אחסון הטובין במחסן היבואן.

רקע כללי :

ההגדרה הקיימת למוצרי תעבורה בחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016 (להלן – "חוק רישוי"), בסעיף מס' 2 "הגדרות", הינה הגדרה רחבה. ניתן לסווג את מוצרי התעבורה לשתי קבוצות על מרכזיות :

- א. מוצרי תעבורה אשר יש להם היבטים בטיחותיים או סביבתיים, ואשר מחויבים לעמוד בתקינה ובדרישות חוקיות יבוא וסימון תואמות.
- ב. כל שאר המוצרים המשמשים לרכב (ולעיתים לשימושים אחרים), אשר אין בהם היבטים בטיחותיים או סביבתיים ואינם מחויבים לעמוד בתקינה. מדובר בקשת רחבה של מוצרים, החל מרכיבים שונים הנמצאים ברכב אך אינם בעלי חשיבות בטיחותית או סביבתית, ועד למוצרי נוחיות ואסתטיקה לרכב ולנהג. להלן במסמך זה – "מוצרים אחרים".

הן המחוקק והן הנהלת משרד התחבורה עד לדרג שרי התחבורה **הכירו בשוני המהותי שבין שתי קבוצות אלו**. כפועל יוצא מכך הפרידו ברמת החוק וצווים הנובעים ממנו וברמת נהלי המדיניות - בין דרישות חוקיות היבוא וסימון המוצרים והסנקציות בגין הפרתן.

אולם הפרשנות והיישום בפועל של תחום יצור סחר ויבוא סותרים את כוונת המחוקק, את רוח החוק והצו הנובע ממנו (להלן), את עמדת הנהלת המשרד ואת הרפורמה המבורכת במוצרי התעבורה שגובשה בעמל רב בשנים האחרונות. העמדה המנוגדת של תחום יצור סחר ויבוא במשרד התחבורה לרוח החוק, לצו, בעמדות הנהלת המשרד ובמדיניות ממשלות ישראל בעשורים האחרונים להפחתת הרגולציה והבירוקרטיה והתאמת הרגולציה למקובל במדינות המערב – מביאה

בהכרח לרגולציית יתר שאינה במקומה לגבי מוצרים שאינם נדרשים בתקינה, תוך עיקור הרפורמה.

התוצאות הנלוות לכך הן סרבול מיותר של הליכי היבוא, תוספת עלויות לתהליך היבוא המתגלגלת בסופו של דבר לצרכן הסופי, חסמי יבוא ותחרות ופגיעה ברורה וישירה ביעדי הממשלה להפחתת עלות מוצרי התעבורה לצרכן ושירותי האחזקה לרכב בישראל. אין לנו ספק כי תוצאות שליליות אלו מנוגדות בתכלית לעמדות שרי התחבורה וממשלות ישראל בעשורים האחרונים ואף לעמדות שבוטאו בחוק רישוי.

עמדות תחום יצור סחר ויבוא באגף הרכב והפרקטיקה בשטח כיום :

עמדת תחום יצור סחר ויבוא אשר באגף הרכב בוטאה בנהלים, מכתבים, סיכומי דיון ובפעילות אכיפה בשטח. נציג להלן ציטוט מתוך שני מסמכים עדכניים שהופקו ע"י אגף הרכב ואשר מבטאים היטב את עמדת וכוונות האגף ובפרט תחום יצור סחר ויבוא:

מכתב מראש תחום יצור סחר ויבוא באגף הרכב מר משה ימיני לגבי איריס סעדון,

מנהלת תחום חוקיות היבוא, הנהלת המכס, 13 בנובמבר 2019 :

..."

א. סימון שם יצרן/סמל יצרן :

1. סימון זה מחוייב טרום היבוא.

2. במידה וסימון זה אינו מופיע כנדרש אין לאשר הכנסת הטובין למדינת ישראל ועל היבואן להחזיר את הטובין ליצרן או השמדתו בהתאם להחלטתו.

הערה: על פי החלטת ממשלה 4191 מיום 28.04.2013, כתוב כי: "השר רשאי לקבוע

סימון מוצרי תעבורה לאחר מועד היבוא בלבד, וזאת פרט לשם היצרן" משמעו:

שר אינו רשאי לפטור מחובת סימון שם יצרן טרום היבוא..."

(ההדגשות במקור).

ראוי לציין כי להחלטת ממשלה, חשובה ככל שתהיה, אינה מקבילה לחוק או לצווים ותקנות מכוח החוק. יתרה מכך, מדובר בהחלטה הקודמת לחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016, לצו עליו חתם השר ולרפורמה בפיקוח על מוצרי תעבורה ולכן אזכורה תמוה.

סיכום דיון מיום 13 באוגוסט 2019 בנושא: העברת פיקוח מוצרי תעבורה יבואנים מסחריים למעבדות הרכב:

..."

4. תהליך בדיקת משלוחי מוצרי תעבורה מיבוא ע"י מעבדות מוסמכות:

4.1 קריטריונים לבדיקת מוצרי תעבורה שאינם במדיניות התקינה

דרישות סימוני חובה טרום היבוא

• סימון שם יצרן/סמל יצרן (מותג)

• סימון מס' קטלוג

הערה: במידה וסימונים אלו אינם מופיעים כנדרש מסעיף 121 לחוק הרישוי אין לאשר הכנסת הטובין למדינת ישראל... " (ההדגשות במקור).

עמדות אלו מבוטאות ברמת הפרקטיקה עד כדי עיכוב משלוחי יבוא של מוצרים שאינם מחויבים בתקינה ואף הנחיה להחזירם לשולח (שפירושה השמדת הסחורה) בשל ליקויי זוטות בסימון הניתנים לתיקון ע"י היבואן טרום ניפוק. **עמדות אלו אינן סבירות ואינן מקובלות.**

עמדתנו:

א. סעיף 121 לחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016 מנוסח בצורה לקויה שיש בה סתירות פנימיות. ההסתמכות של תחום יצור סחר ויבוא על סעיף זה נתונה לפרשנות ואינה ברורה מאליה.

ב. אנו חולקים על עצם ההצדקה החוקית למשטר פיקוח טרום יבוא של משרד התחבורה על קבוצת מוצרים **שאינם** נדרשים בתקינה, אינם נכללים ברשימת המוצרים שקבע השר בסעיף 108 בחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016 (להלן – "חוק רישוי") אינם נכללים בקבוצת מוצרי התעבורה המוגדרים בתוספת השלישית אשר ב"צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם) התשע"ח 2018" ואין בהם היבטים בטיחותיים או סביבתיים.

ג. קיימת רשימה אחת אותה קבע השר של מוצרי תעבורה שעליהם יחולו ההוראות לעניין יבוא, וזו הרשימה הקובעת לצרכי הפיקוח; רשימה זו מופיעה בתוספת השלישית אשר ב"צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב

(ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם) התשע"ח 2018" (להלן – "הרשימה").

ד. אין כל מקום לקיים פיקוח של משרד התחבורה בנמלים על שאר המוצרים שאין בהם היבטים בטיחותיים או סביבתיים. הפיקוח על מוצרים אלה צריך להיעשות כפי שנעשה עד כה: ביקורות תקופתיות על ידי המעבדות המוסמכות ובאתר היבואן.

ה. אין מקום לדרישות סימון טרום יבוא למוצרים שאינם מוגדרים "מוצרי תעבורה", אין לכפות עליהם דרישות סימון בלתי ישימות ואין להטיל סנקציות בגינן.

ו. לא תעלה על הדעת דרישה להשמדת פריטים כמו ריחניות, כיסויי הגה, כריות עזר לגב, נוזל רחיצה, מטליות אבק או מעמדים לטלפון נייד ועוד כהנה וכהנה ולו רק בגלל ליקויי סימון.

ז. למותר לציין שהפריטים שמנינו לעיל ועוד אלפי פריטים אחרים מיובאים לארץ גם על ידי יבואנים שאינם כפופים למשרד התחבורה ואינם "סובלים" מסנקציות דרקוניות המוטלות על יבואני החלפים.

ח. על גורמי האכיפה לפעול בשטח כנגד נקודות הקצה בהן יש חשד לפעילות שאינה תקינה, במקום להטריד יבואנים מוסדרים הפועלים כחוק, וזאת תוך בזבוז משאבי כוח האדם של המכס.

ט. כל הנאמר לגבי משרד התחבורה תקף גם לגבי המכס ואין מקום להטלת האחריות על המכס לביצוע בדיקות דקדקניות במוצרי תעבורה שאינם נדרשים בתקינה ואינם מופיעים ברשימה.

י. אין מקום להטלת סנקציות קיצוניות עד השמדת הסחורה במוצרים שאינם ברשימה.

יא. במקרה מציאת ליקויי סימון (ע"פ הנחיות כלליות ליבוא מוצרים לישראל ולא ע"פ הדרישות ליבוא מוצרי תעבורה העומדים בתקינה ומופיעים ברשימה) יש לאפשר ליבואן לבצע תיקון ליקויים אלו טרום ניפוק.

דרישות פיקוח על מוצרי תעבורה וסימונם ע"פ החקיקה הנוגעת באופן ישיר למוצרי תעבורה – סקירה:

שירשור דברי החקיקה הנובע מחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016 מניח תשתית ברורה לחלוטין להטלת הפיקוח ולחובות הסימון בכל הנוגע לעולם הרכב על

קבוצה מוגדרת ותחומה היטב של 87 משפחות של מוצרי תעבורה בעלות היבטים בטיחותיים או סביבתיים – בעוד ששאר המוצרים המשמשים לרכב אינם כלולים בחובות אלו. להלן ציטוט דברי החקיקה וההסדרה הרלוונטיים:

חוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016, פרק ז': מוצרי תעבורה, סימן א':
הגדרות, סעיף 96:

"בפרק זה, "מוצר תעבורה" -

לעניין ייצור - מוצר תעבורה שקבע השר בצו לפי סעיף 97.

לעניין ייבוא - מוצר תעבורה שקבע השר בצו לפי סעיף 108.

לעניין סחר - מוצר תעבורה כהגדרתו בסעיף 2, למעט מוצר או סוג מוצר שקבע השר

בצו לפי סעיף 126."

סעיף זה מגדיר קבוצה מצומצמת של מוצרים המכונים "מוצרי תעבורה" שאינה כוללת את כלל המוצרים המשמשים לתחזוקת הרכב.

חוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016, פרק ז': מוצרי תעבורה, סימן ג': ייבוא
מוצרי תעבורה, סעיף 108:

"קביעת תחולה על מוצרי תעבורה - סימן ג....

השר יקבע בצו, בהתחשב בטעמים בטיחותיים או סביבתיים, מוצרי תעבורה או סוגי מוצרי תעבורה שהוראות סימן זה יחולו עליהם, לרבות לפי ייעוד מוצר תעבורה או מטרת השימוש בו, למעט מוצרי תעבורה לרכב מסוג טרקטור שאינו מסוג טרקטורון משא, טרקטורון או רכב שטח, ולרכב הפטור מחובות רישום ורישוי לפי אותה פקודה; צו כאמור ייקבע בהסכמת שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה."

מתוקף סעיף 108 לחוק – נקבע אותו הצו, "צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם) התשע"ח 2018 – להלן:

"צו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר
בהם) התשע"ח 2018:

"בתוקף סמכותי לפי סעיפים 97, 100 (א)(2)(ד), 108, 112 (א)(2), 126 ו-239 לחוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016 (להלן – החוק), בהסכמת שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה לעניין סעיפים 1 ו-3, ולאחר התייעצות עם שר הכלכלה והתעשייה לעניין סעיף 2, אני מצווה לאמור:

...

3. מוצרי התעבורה וסוגי מוצרי התעבורה שעליהם יחולו הוראות סימן ג' לפרק ז' לחוק, כאמור בסעיף 108 לחוק, יהיו כמפורט בתוספת השלישית.

”

בתוספת השלישית רשומים: "ייבוא מוצרי תעבורה - מוצרי תעבורה וסוגי מוצרי תעבורה שעליהם יחולו הוראות סימן ג' לפרק ז' לחוק"; סה"כ 87 מוצרים.

כל סימן ג': "ייבוא מוצרי תעבורה", לפרק ז' – כפוף להגדרה של מוצרי התעבורה הנמצאת בצו רישוי שירותים וכו'. מנגד, שאר המוצרים לשימוש ברכב שאינם מוגדרים בצו רישוי שירותים, אינם כלולים בפרק ז' סימן ג'.

מסקנה:

הפירוש המתבקש והסביר הוא שיש רשימה אחת של 87 מוצרי התעבורה המוגדרים לסימן ג' (יבוא) בפרק ז', עליה חלות חובות הפיקוח והסימון מעולם הרכב. אין למשרד התחבורה מקום להטיל פיקוח, לדרוש דרישות סימון או להטיל סנקציות בשל ליקויי סימון על קבוצת שאר המוצרים כאמור לעיל.

חובות סימון טרום יבוא שניתן להחיל על מוצרי תעבורה שאינם מחויבים בתקינה:

על מוצרי תעבורה שאינם מחויבים לעמוד בתקינה ניתן להחיל הן במבחן החוק והן במבחן הפרקטיקה (סוגי סימון שנהוג לסמן ע"י תעשיית מוצרי התעבורה הבינ"ל) כדלקמן: שם יצרן או סמלו המסחרי וכן מספר קטלוגי.

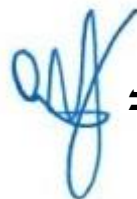
על אף האמור לעיל, במידה וסימון כזה לא נמצא, בשל תקלה או טעות אנוש- דברים העלולים לקרות מעת לעת בסחר בינלאומי, אין מניעה לבצע תיקון טרום ניפוק במסלול תיקון ליקויים – שכן מדובר במוצרים שאין בהם היבט בטיחותי או סביבתי ואין בליקויי סימון כלשהם כל סכנה לציבור.

סיכום:

- א. החוק מגדיר בבירור את קבוצת מוצרי התעבורה אשר יש להחיל עליהם את משטר הפיקוח טרום יבוא לרבות הנחיות סימון.
- ב. אין להחיל חובות אלו על מוצרים שאינם נמנים על הרשימה שקבע השר.
- ג. אין לפסול משלוח יבוא מקבוצת מוצרים זו בשל ליקויי סימון, ובוודאי שאין להורות על השמדתה.

- ד. במידה ונמצא ליקוי ע"י המכס בבדיקות מדגמיות, יש לאפשר ליבואן לתקן את ליקויי הסימון באתרו ולשחרר את הסחורה לאחר השלמת התיקון.
- ה. נדגיש כי אין אנו חולקים על הצורך בפיקוח הרשויות על תחום החלפים אך הפיקוח ראוי שיעשה בהתאם לחוק, לסמכות הניתנת ובמידתיות.
- ו. נציין כי מאז החלת חוק רישוי רכב והעברת תהליכי הבדיקות והפיקוח למעבדות הרכב, איכות הפיקוח עלתה לאין שיעור הן ברמה המקצועית, בתכיפות הפיקוח, ניטור איכות המוצר ותהליכי האחסון .
- ז. היות ותיקונים לחוק רישוי שירותים ומקצועות לרכב 2016 צפויים לעלות לדיון בוועדת הכלכלה (בהתאם ללו"ז הכנסת ולהתפתחויות הפוליטיות), ראוי לבצע תיקון ושיפור לניסוח החוק לרבות סעיף 121 – על מנת להגדיר בצורה הנכונה והמדויקת ביותר את קבוצת המוצרים שאין להטיל עליה את משטר הפיקוח טרום יבוא.
- ח. נחזור ונציין את חשיבות שיתוף הפעולה בין המשרד לבין איגוד לשכות המסחר ואיגוד יבואני החלפים לרכב תוך הקפדה על תקשורת שוטפת ועדכונים שוטפים של הלשכה ושל האיגוד ע"י נציגי אגף הרכב. נשמח להמשך שיתוף פעולה פורה לטובת כל הצדדים הנוגעים בדבר.

בברכה,

עומר סלע,
מנהל תחום החלפים לרכב

העתק:

מהנדס אבנר פלור – סמנכ"ל בכיר לתנועה, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מהנדסת עינת סגל – מנהלת בכירה אגף הרכב, משרד התחבורה והבטיחות
עו"ד מלי סיטון - היועצת המשפטית, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
גב' לנה גרשקוביץ' - מנהלת תחום כלכלה, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
גב' איריס סעדון – מנהלת תחום חוקיות היבוא, הנהלת המכס
מר יוסי סקורניק – יו"ר איגוד יבואני החלפים לרכב, איגוד לשכות המסחר
מר חיים עוז – סמנכ"ל חטיבות ענפיות, איגוד לשכות המסחר
עו"ד שלומי לוי - היועץ המשפטי, איגוד לשכות המסחר